

V KINÁCH OD
8. OKTÓBRA
2026

GENERÁL GOLIAN

TLAČOVÝ MATERIÁL K FILMU

SLOVENSKÝ NÁZOV: Generál Golian

GENERÁL GOLIAN

KRAJINY: Slovensko
Česko
MINUTÁŽ: 136 min.
ŽÁNER: historická dráma
ROK: 2026
FARBA: farebný

OBRAZOVÝ FORMÁT: 2,39 cinema scope
FRAME RATE: 25FPS
ZVUK: 5.1
HRAJÚ: Ondrej Hraška
Anna Prášilová Fialová
Milan Mikulčík
Reiner Wöss
Robert Ritter
Matúš Kvietik
Juraj Bača
Adam Jančina
Leona
Ondřej Brzobohatý
Zoe Straub
Dominika Morávková
Jevgenij Libezňuk
Roman Polák a ďalší

RÉŽIA: Juraj Štepka

SCENÁR: Juraj Štepka
Peter Rajčák
Jan Gardner

KAMERA: Juraj Chlpík

STRIH: Peter Pisoň

HUDBA: Matúš Široký

ZVUK: Stano Kollár, Blažej Vidlička, Viktor Krivosudský

ARCHITEKT: Juraj Fabry

KOSTÝMOVÁ VÝTVARNÍČKA: Eva Rácová Kudláčová

UMELECKÝ MASKÉR: Martin Blizniak

PRODUCENTI: Radka Machalová – Bright Sight Pictures
Juraj Štepka – Bona Idea

KOPRODUCENTI: Slovenská televízia a rozhlas
Studio 727
Cinotech
Česká televize
Inicio Films
Notes Production

PODPORA: Audiovizuálny fond

PARTNERI: Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky
Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
Trnavský samosprávny kraj
Trenčiansky samosprávny kraj
Nitriansky samosprávny kraj
Kancelária prezidenta Slovenskej republiky

@generalgolian

INŠPIROVANÉ SKUTOČNÝM PRÍBEHOM VELITEĽA SNP

GENERÁL GOLIAN

RÉŽIA JURAJ ŠTEPKA

HRAJÚ ANNA PRÁŠILOVÁ FIALOVÁ & ONDREJ HRAŠKA

ĎALEJ HRAJÚ RAINER WÖSS & ROBERT RITTER & MATÚŠ KVIETIK & LEONA & MILAN MIKULČÍK & ROMAN POLÁK & JURAJ BAČA & BARNABÁŠ BALLA & ONDŘEJ BRZOBHATÝ PRODUCENTI RADKA MACHALOVÁ & JURAJ ŠTEPKA SCENÁR PETER RAJČÁK & JURAJ ŠTEPKA & JAN GARDNER KAMERA JURAJ CHLPIK STRIH PETER PISOŇ HUDBA MATÚŠ ŠIROKÝ ARCHITEKT JURAJ FABRY KOSTÝMY EVA KUDLÁČOVÁ RÁCOVÁ MASKY MARTIN BLIZNIAK ZVUK VIKTOR KRIVOSUDSKÝ

STUDIO ATELIER PÚTNICI

V KINÁCH OD 8. OKTÓBRA

Plagát A4

SYNOPSIS

Píše sa rok 1944. Po desiatich rokoch neúspešných pokusov sa manželom Golianovcom konečne narodí vytúžené dieťa – uprostred zúriacej 2. svetovej vojny a len tri týždne predtým, ako vypukne veľké ozbrojené povstanie proti nemeckému agresorovi, ktorému má veliť práve Ján Golian. Manželia stoja pred veľkou dilemou: hrdinstvo alebo rodina? V stávke je nielen budúcnosť Slovenska, ale i budúcnosť ich syna. V krajine, ktorá je stále spojencom nacistického Nemecka, padá na plecia jedného muža hlavná zodpovednosť za priebeh udalostí, ktoré sa neskôr výrazne a zlatým písmom zapíšu do slovenských dejín ako Slovenské národné povstanie.

★ JURAJ ŠTEPKA, réžia, scenár, produkcia

Okrem réžie ste aj spolutvorcom scenára k filmu Generál Golian. Ktorá časť tvorby bola pre vás príjemnejšia? A ktorá bola náročnejšia?

Písanie scenára je krásna disciplína. Sedíte za stolom a máte pocit, že je možné úplne všetko. V hlave staviate svet, píšete dialógy, hľadáte situácie a postavy postupne ožívajú. Nakrúcanie je už úplne iný „šport“. Zrazu sa z nápadov stáva realita. Musíte riešiť počasie, techniku, hercov, rozpočet, stovky rozhodnutí denne. Je to obrovský tlak, ale zároveň neuveriteľne pekný pocit,

keď zistíte, že to, čo ste si pred rokmi predstavovali na papieri, sa zrazu deje pred kamerou. Obe fázy mám rád, ale každá preveruje človeka iným spôsobom.

Do filmu ste obsadili množstvo neokúkaných hercov. Ako prebiehal casting a kde ste ich našli v dobe, keď sa vo filmoch zväčša opakujú tie isté tváre?
Od začiatku sme vedeli, že nechceme, aby divák po piatich minútach povedal: „Aha, to je ten herec z toho seriálu.“ Chceli sme, aby videl historické postavy, nie známe televízne tváre. Priebeh generála Goliana je pre mnohých neznámy, a preto sme chceli, aby aj herci boli pre divákov novými tvármi. Nie však neznámymi preto, že by nemali kvalitu, ale – práve naopak – aby ich objavili prostredníctvom ich herectva. Casting trval niekoľko mesiacov. Videli sme množstvo hercov, ale aj nehercov, absolvovali sme kamerové skúšky a veľa diskutovali. Niekedy rozhodla jediná skúška, inokedy sme sa k postave vracali niekoľkokrát. Myslím si, že sa nám podarilo objaviť niekoľko výrazných osobností. A trúfmem si povedať, že možno sme boli pri zrode hereckých hviezd, ktoré raz, keď budú na konci svojej kariéry, budeme považovať za legendy slovenského filmu.

Takže s vašim výberom hercov a herečiek ste boli spokojní?

Veľmi. Pri práci na filme vznikla výnimočná atmosféra. Každý vedel, že netočíme len ďalší historický film. Všetci cítili zodpovednosť voči príbehu aj voči skutočným ľuďom, ktorých stvárňovali. Ondrej Hraška sa na niekoľko mesiacov stal Jánom Golianom. Reiner Wöss zasa admirálom Canarisom. Obaja vytvorili – pred kamerou aj mimo nej – fascinujúci herecký koncert. Rovnako aj ostatní herci prišli dokonale pripravení. Mnohí si sami študovali historické materiály, prinášali vlastné nápady a svojím prístupom posúvali film dopredu. Réžisér si nemôže priať viac.

Čím vás osobne téma SNP a generála Goliana zaujala?

Asi tým, že som si uvedomil, ako málo o ňom vlastne vieme. Generála Goliana v skutočnosti veľmi nepoznáme. Nepostavili sme mu dôstojnú sochu, nenakrútili o ňom hraný film, a pritom ide o jednu z najvýznamnejších osobností našich moderných dejín.

Práve to bola pre mňa a Petra Rajčáka príležitosť napísať jeho príbeh a ukázať ľuďom, že aj malý národ môže mať veľkých synov. Bol to človek, ktorý sa vedel rozhodnúť v okamihu, keď to bolo najťažšie, napriek tomu, že tušil, aké následky bude jeho rozhodnutie znamenať pre neho aj jeho rodinu. To nie je len história. To je silná ľudská dráma. A práve tá ma zaujímala najviac.

Nakrúcanie dobového filmu je veľmi náročné. Ako a ako dlho prebiehala vaša príprava na nakrúcanie?

Príprava trvala prakticky šesť rokov. Začala štúdiom archívov, kníh, spomienok a množstvom konzultácií s historikmi. Spolu s mojím spoluscenáristom Petrom Rajčákom sme presedeli stovky hodín pri debatách o tom, kým vlastne Ján Golian bol. Čím viac sme o ňom vedeli, tým viac sme zisťovali, aký bol ako človek. Potom nasledovalo hľadanie lokalít, výroba kostýmov, rekvizít a nekonečné preverovanie detailov. Pri historickom filme rozhodujú maličkosti. Ak divák uverí detailu, uverí aj celému príbehu. Práve preto sme venovali toľko energie tomu, aby bol film historicky čo najpresnejší. Napriek tomu nejde o dokument, ale o hraný film inšpirovaný skutočnými udalosťami. Niektoré situácie sme preto museli dramaturgicky zhustiť alebo zdramatizovať, aby film fungoval ako silný príbeh.

Vo filme sa odohráva veľa náročných scén. Ktorá klapka vám zostala najviac v pamäti?

Tých bolo veľa. Asi najnáročnejšie boli bojové sekvencie, kde sa stretávali desiatky hercov, kaskadérov, pyrotechnikov, vojenská technika, oheň a často aj nevy-spytateľné počasie. Jedna jediná klapka sa pripravovala celé hodiny a samotné nakrúcanie trvalo možno minútu. Paradoxne, divák si často ani neuvedomí, koľko práce sa skrýva za jediným záberom. Ale presne o tom je film.

Ako prebiehali postprodukčné práce?

Postprodukcia je dnes takmer druhé nakrúcanie. Zvuk, hudba, vizuálne efekty, farebné korekcie... všetko musí do seba zapadnúť. Samozrejme, komplikácie prídu vždy. Neexistuje film, pri ktorom ide všetko podľa plánu. Dôležité je, aby každé rozhodnutie film posunulo dopredu. Myslím si, že sa nám to podarilo. Dnes máme film, ktorý by som už nenakrútil inak. A úprimne povedané, ani lepšie.

Okrem režiséra a spoluscenáristu film spolu s Radkou Machalovou aj produkuje. Ako sa zháňajú peniaze na dobový film?

Veľmi ťažko. (smiech) Historický film patrí k tomu najnáročnejšiemu, čo môžete robiť. Každá uniforma, každá lokácia, každá zbraň či vojenské vozidlo stoja peniaze. Tento film vznikol len preto, že mu uverilo množstvo partnerov a ľudí, ktorí boli ochotní pomôcť. Niektorí investovali financie, iní svoj čas, techniku alebo skúsenosti. Je to naozaj spoločné dielo veľkého množstva ľudí. A musím povedať, že medzi nami Slovákmi je, našťastie, stále veľa „golianovcov“ – ľudí, ktorí sú ochotní pomôcť dobrej veci bez toho, aby za to niečo očakávali.

Prečo by podľa vás mali ísť diváci a diváčky do kina na film Generál Golian?

Pretože je to príbeh o odvahe. Nie o tej filmovej, ale o obyčajnej ľudskej odvahe urobiť správnu vec vo chvíli, keď je to najťažšie. Generál Golian nie je len historická postava. Je to človek z mäsa a kostí, ktorý musel robiť rozhodnutia s vedomím, že za ne možno zaplatí tým najcennejším. Verím, že diváci neuvidia len veľký historický film a odídu z kina s otázkou, ktorú si raz musí položiť každý z nás: Ako by som sa zachoval ja?

HISTORICKÝ A SOCIÁLNY KONTEXT TÉMY

Brigádny generál Ján Golian bol hlavným vojenským organizátorom a prvým veliteľom 1. československej armády na Slovensku počas Slovenského národného povstania (SNP). Po vstupe nemeckých vojsk na Slovensko vydal 29. augusta 1944 heslo „Začnite s vystahovaním“, čím odštartoval ozbrojený odpor proti okupačnej nemeckej armáde.

Golian súčasne pôsobil v slovenskej armáde, no tajne pripravoval ozbrojené povstanie v spojení s exilovou vládou v Londýne. Podarilo sa mu zosynchronizovať vojenské zložky s domácim odbojom a vybudovať armádu, ktorá sa po vypuknutí povstania postavila nacistickým okupantom. 29. augusta 1944 ho londýnske ministerstvo národnej obrany povýšilo na plukovníka a v septembri 1944 mu Slovenská národná rada udelila hodnosť brigádneho generála. Neskôr, po príchode generála Rudolfa Viesta, ktorý prevzal najvyššie velenie, Golian pôsobil ako jeho zástupca. Po ztlačení povstania do hôr vydali generáli Golian a Viest rozkaz na prechod na partizánsky spôsob boja. Dňa 3. novembra 1944 boli však generál Golian spolu s generálom Viestom zajatí nemeckými jednotkami v obci Pohronský Bukovec. Po výsluchoch v Bratislave a Berlíne boli obaja generáli odsúdení na trest smrti a pravdepodobne v roku 1945 popravení v koncentračnom tábore Flossenbürg.

★ RADKA MACHALOVÁ, producentka

Prečo ste sa rozhodli produkovať film Generál Golian?

Príbeh generála Goliana ma oslovil svojou naliehavosťou a aj tým, ako málo je vlastne táto významná postava našich dejín v širšom povedomí. Staršia generácia si jeho meno pamätá, ale mladým ľuďom to už veľa nehovorí. Ján Golian je postava, ktorá stála pred rozhodnutím, aké si dnes vieme len ťažko predstaviť — a niesla zaň plnú zodpovednosť. Ako producentku ma priťahujú látky, ktoré majú nielen silný dramatický potenciál, ale aj zmysel: pripomínajú nám, kým sme, odkiaľ prichádzame a najmä to, že pokiaľ sa z našich dejín nepoučíme, budú sa opakovať dokola. Cítila som, že tento príbeh si zaslúži byť rozpovedaný pectivo a vo veľkom formáte.

Prečo je podľa vás táto téma dnes dôležitá a mala by sa dostať do našich kín?

Slovenské národné povstanie je jednou z mála kapitol našich dejín, na ktoré sa dá nadviazať s hrdosťou — a zároveň sa o ňom paradoxne hovorí čoraz menej. V čase, keď sa história opäť ohýba a spochybňuje, považujem za dôležité vracieť sa k faktom a k ľuďom, ktorí mali odvahu postaviť sa. Náš film nie je učebnicou dejín, to nie je našim cieľom a nie je to ani možné, ale dokáže osloviť emóciou tam, kde slová zlyhávajú.

Do filmu ste angažovali pomerne veľa neopozieraných hereckých tvárí. Nevnímate to ako riziko, že film neláka všade pretriasanými hereckými menami?

Vnímam to skôr ako príležitosť než riziko. Neopozieraná tvár dáva divákovi šancu uveriť postave bez toho, aby si k nej niesol batoh predošlých rolí. Pri historickej látke je to obrovská výhoda — herec sa skutočne stáva generálom Golianom. Navyše musím jedným dychom dodať, že sme mali to šťastie pracovať s úžasnými hercami, ktorých sledovať pri práci bolo dychberúce. Ja sama som niekoľkokrát pri monitore pri pohľade na Ondreja Hrašku (postava generál Golian) alebo Aničku Fialovú (postava Jarmila Golianová) slzila. Z Roberta Rittera (postava Kurt Deffner) ide absolútna hrôza, napriek tomu, že v súkromí je to neskutočne láskavý človek. A mohla by som pokračovať ďalej.

Ono, popravde, my tam máme aj známe herecké tváre, ale v takom prevedení, ako ich diváci nepoznajú a nespoznávajú (úsmev). Všetci sú to veľmi skúsení a špičkoví herci, ktorí sa nám pred očami premenili na svoje postavy a podali parádny výkon.

Ako sa dnes zháňajú peniaze na historický film?

Úprimne — je to beh na dlhú trať a skladačka z mnohých zdrojov. Historický film patrí k najnáročnejším žánrom, čo sa rozpočtu týka: kostýmy, lokácie, dobové rekvizity, väčšie štáby, náročnejšia postprodukcia. Financovanie preto stojí na kombinácii verejných zdrojov, koprodukcii, televíznych partnerov a súkromného kapitálu. Každý z týchto pilierov si vyžaduje inú argumentáciu a veľa trpezlivosti. Nám sa ale podarilo získať partnerov naprieč všetkými týmito spektrami, a vďaka tomu film dotiahnuť do úspešného konca, aj keď to pár rokov trvalo.

Ako by ste opísali spoluprácu s tvorivým tímom filmu?

Film takéhoto rozsahu nikdy nie je dielom jednotlivca — je to výsledok dôvery mnohých ľudí, ktorí ťahajú za jeden povraz aj v náročných chvíľach. Mala som pri sebe tím, ktorý zdieľal rovnakú víziu a rovnaký rešpekt k látke. Práve to považujem za základ: keď sa režia, scenár, umelecké zložky, herci, štáb aj produkcia stretnú v spoločnom cieli, výsledok má dušu.

Producentská práca je totiž z veľkej časti neviditeľná: rozhodovanie, kompromisy, riešenie situácií, o ktorých sa nikdy nedozviete. Snažila som sa, aby tvorcovia mali priestor tvoriť a nemuseli riešiť to, čo je moja zodpovednosť. Ak film funguje ako celok, je to aj práve o naplnení tejto rovnováhy. Bolo pre mňa dôležité vytvoriť prostredie, kde mohol každý priniesť to najlepšie zo seba.

V čom bola produkcia filmu Generál Golian najnáročnejšia?

Náročná bola kombinácia viacerých vecí naraz: dobové lokácie, ktoré dnes už takmer neexistujú, kostýmy a rekvizity zodpovedajúce obdobiu, jazyková pestrosť postáv aj rozsah bojových scén. Všetko sa, samozrejme, odvíja od rozpočtu — a ten je v našich podmienkach veľmi obmedzený. O to dôležitejšia je veľmi dôkladná príprava, pretože ak neprebehne, na výsledku by to mohlo byť poznať. Ja mám však skúsenosť, že keď sa k takýmto limitom postavíte ako k výzve, dokážu stimulovať kreativitu aj samotný proces výroby — a práve s týmto presvedčením som k filmu pristupovala.

Prečo by podľa vás diváci a diváčky mali ísť do kina na film Generál Golian?

Pretože sú príbehy, ktoré si nesmieme dovoliť zabudnúť — a toto je jeden z nich. Generál Golian a ľudia okolo neho sa v rozhodujúcej chvíli postavili na správnu stranu dejín, hoci ich to nakoniec stálo všetko. Nie je to film o vzdialenej minulosti, ale o odvahe, ktorá je nadčasová a ktorá sa nás týka aj dnes. Takéto filmy vznikajú u nás len zriedka, a práve preto si zaslúžia veľké plátno. Mojm osobným cieľom je, aby diváci odchádzali z kina s otázkou „Ako by som sa na jeho mieste zachoval ja?“

★ ONDREJ HRAŠKA, generál Ján Golian

Ako ste sa na svoju postavu pripravovali?

Musím sa priznať, že o generálovi Golianovi som nevedel. Niečo som počul o generálovi Rudolfovi Viestovi, ale o Golianovi nie. Takže ma čakalo pomerne veľké samoštúdium, dostával som sa do tej doby, hľadal som literatúru... Našťastie existuje aj YouTube, kde je veľa dokumentov, v rozhlase je veľa spovedí, či o rodine Viestovcov, alebo samotnom prezidentovi Tisovi, Šaňovi Machovi, zachovala sa legendárna nahrávka Jarmily Golianovej, ktorá nám aj s kolegyňou Aničkou Fialovou pomáhala v pochopení ich vzťahu. Toho, aký bol láskyplný, ako boli sebe navzájom pravou láskou.

Trošku som sa na neho chcel, samozrejme, fyzicky podobáť, takže aj s fra-jerkou sme držali diétu, športovali sme – posledný polrok pred nakrúcaním veľmi intenzívne.

Ktorá scéna bola pre vás najnáročnejšia?

Ono sa to možno zdá, že najväčšou výzvou by mohli byť nejaké boje či bojové scény, ale to sú skôr naozaj chvíle, ktoré si aj filmári, aj herci užívajú. Je to trochu atrakcia aj pre nás. Najväčšou cestou pre mňa osobne bolo nacítiť ten vzťah a to, čím si prešli naši dvaja manželia. Že predtým, ako prišiel vytúžený syn, mali tri potraty, potom syn prišiel v tú najnevhodnejšiu dobu, iba tri týždne pred vypuknutím Slovenského národného povstania... Takže náročné bolo začať veriť alebo dúfať, že ich Golian neuvidí naposledy, keď do povstania vstúpi.

Aké jedno charakteristické slovo vám napadne pri pojme generál Golian?

Spolaľhivý.

Verný.

Dobrák.

Kamarát.

„Generál dobrák, v poli žobrák“ – ako vo filme hovorí aj generál Rudolf Viest. Myslím si, že toto máme s Golianom spoločné. Aj ja už na sebe mám niekedy dosť toho dobrého chlapca, chcel by som byť niekedy ráznejší, aby sa mi žilo ľahšie. Myslím, že aj Janko s týmto tak nejakú súperil, že chcel dianie napláňovať diplomatickou poctivou cestou a dúfal, že mu plán vyjde. Ale bol vlastne málo rázny, aj na tých partizánov, aj na ostatné strany, ktoré boli do povstania zapojené – a bolo ich veľa. Myslím, že si vyčítal, že mohol byť ráznejší – aj na vojakov, aby nedezertovali, aj na partizánov a aj na seba, aby nesklopil hlavu pred Londýnom alebo Moskvou. Toto máme podobné, že aj ja chcem viac hovoriť svoj názor, čo si myslím, trochu si dupnúť... Myslím si, že Janko to v posledných týždňoch aj futoval.

Čo by ste mu povedali, ak by ste ho dnes stretli?

Ja si ho ospravedlňujem, pretože to naozaj nebolo ľahké. Naše osobné dilemy sú neporovnateľné s tým, keď je nad vami Beneš, potom Stalin, potom sovietskí partizáni, ktorí chcú sovietske velenie. On aj keby začal dupať a hovoriť si svoj názor, asi by si veľmi nepomohol, pretože stále bol v očiach vojakov malým pánom. Nejaký Čechoslováček, ktorý chce nejakú demokraciu a ľudia naokolo už vlastne chceli niečo iné. Veď to hovorila aj Jarmila, že Janko sa jej zdôveril: „Vieš, my demokrati môžeme chcieť naspäť slobodu, ktorú sme zažívali, tú inteligenciu, ale nevieme sa dohodnúť. A jediní, ktorí vedia, čo chcú, za čím chcú ísť, sú komunisti.“ Takže ja si ho naozaj ospravedlňujem, že to nemal ako zvrátiť, možno ani ráznosťou by nič nedosiahol. Lebo to bolo tak, že on keď dal pokyn, tak ten pokyn musel schváliť Londýn alebo Moskva. A za tých pár dní, kým prišla odpoveď, tak sa tu všetko pomenilo. Nebolo to ako dnes, že jedným fuknutím do telefónu máte hneď reakciu. Takže Golian musel potom počúvať rozkazy, ktoré prišli, aj keď situácia bola medzičasom iná. Ale mohol napríklad v telefonáte s Moskvou Benešovi naozaj povedať, že je to takto a že im za stolom sa hovorí lepšie ako nám, ktorí sme v prvej línii? Takže – aby som odpovedal – povedal by som mu: „Dupni si, Jano. Urobil si správnu vec. Viem, že ťa trápi, že si mal ostať s rodinou, ale nikto iný okrem teba nemal dôveru všetkých tých strán v povstaní, takže veľmi na tebe záležalo. Naozaj si uvedom, že si podstatný, že na tvojom slove záleží, tak sa tak aj správaj a váž si seba samého.“

★ ANNA PRÁŠILOVÁ FIALOVÁ, Jarmila Golianová

Ako ste sa na svoju postavu pripravovali?

Mali sme skúšky, s Jurajom Štepkom a Ondrejom Hraškom sme mali veľa čítania. Veľa sme sa o tom rozprávali. Skvelé je tiež, že je k dispozícii

rozhovor s Jarmilou, keď už bola staršia dáma. Materiálov s ňou nie je veľa, ale ten konkrétny rozhovor mi pomohol asi najviac. A tiež nejaké to súznenie a bavenie sa o tom s Ondrom.

Ktorá bola pre vás najnáročnejšia scéna?

Asi tá, kde sa mi podarilo donosiť syna Ivana do 9. mesiaca. Vo filme to máme tak, že v túto chvíľu príde Ján Jarmile povedať, že sa začalo povstanie. Bolo to 20 dní po narodení Ivana – a vlastne to, že všetko sa spustí v ten moment, keď sa im podarilo mať Ivana, je pre mňa vlastne nepredstaviteľné. Jarmila bola veľmi silná žena, veľmi Jána podporovala. Máme tam scénu, kde ho ona vlastne pošle do boja, posväti mu, že by to mal naozaj urobiť, že je pre to ten správny... Ona urobí ten krok, že ho pošle do vojny, hoci on chce ostať pri rodine. Ja si to neviem predstaviť, že keď sa vám splní sen o rodine, tak pošlete otca do boja s vedomím, že ho už možno neuvidíte, že tá rodina nebude úplná.

Aké jedno charakteristické slovo vám napadne pri pojme generál Golian?

SVORNOSŤ.

★ ROBERT RITTER, Kurt Deffner

Ako ste sa na svoju postavu pripravovali?

Pozeral som filmy, čítal som knihy, dlho a veľa som sa rozprával s režisérom, ale aj s historikom, pozeral som sa na fotky, na staré časopisy, rozprával som sa s rodinou... všetkého som sa takto nasýtil a snažil som sa z toho urobiť nejakú figúru. Nikoho nekopírovať, ale vytvoriť postavu, ktorá naozaj existovala.

Ktorá scéna bola pre vás na nakrúcaní najnáročnejšia?

Vcelku ťažké bolo mať zbraň v ruke, ťažkú pištoľ a v scéne dieťa. Pištoľ a dieťa – je to kombinácia, ktorá nie je príjemná. Viem, že to iba hráme, že som iba postava. Ale hoci som v skutočnosti Robert Ritter, bolo to brutálne.

Aké jedno charakteristické slovo vám napadne pri pojme generál Golian? Hrdina.

Každý štát potrebuje takého hrdinu. Každý národ potrebuje takého hrdinu. Slovensko ho má.

HRDINA

★ BARNABÁŠ BALLA, Poručík Vendel

Akú postavu hráte vo filme Generál Golian?

V tomto filme stvárňam Vendela, ktorý sa postupom času stane poručíkom generála Goliana. Vendel je vlastne špión, ktorý prináša informácie z Londýna. Ničoho sa nebojí, pretože veľmi nemá čo stratiť.

Ako ste sa na túto postavu pripravovali?

Začalo to knižkou Smrť v bunkri od Martina Pollacka. Vôbec som to netušil,

ale počas príbehu som prišiel na to, že je to o jednom SS-ákovi, ktorý bol tiež členom skupiny SS komanda, bol tiež na Slovensku a spisovateľ bol v knižke jeho synom. Tiež som si pozrel veľa dokumentov na Netflixe, nové farebné seriály, najdôležitejšie body 2. svetovej vojny. Prečítal som všetky knihy od Svetlany Alexijevičovej a najviac ma zasiahla tá, ktorá sa venovala osudom detí počas 2. svetovej vojny. Bolo to dosť drsné, tam som cítil, že to bolo na mňa príliš. Snažil som sa totiž precítiť osudy ľudí počas 2. svetovej vojny, čo bolo z rôznych smerov úplne iné, ako svet, ktorý máme dnes – hoci je vojna za našimi hranicami, bohužiaľ. Samozrejme, nechal som si narásť aj fúzy, aby som trochu zmenil svoju tvár, aby som bol menej Barnabáš a viac Vendel.

Ktorá scéna bola pre vás najnáročnejšia?

Bitka, pri ktorej som mal obavy, aby som dobre zahral odstrelenie môjho ramena, aby to dobre vyzeralo na kamere, bolo to autentické a uveriteľné. Ale veľmi som sa na to tešil. Veľmi ma bavila dobové veci, kostýmy, zbrane, život vojakov... Je to pre mňa niečo fascinujúce, je to úplne iné psychické nastavenie, iný stav, ako keď hrám civila.

Aké jedno charakteristické slovo vám napadne pri pojme generál Golian? Úsmev.

ÚSMEV

★ JURAJ BAČA, Michal Petro

Akú postavu hráte vo filme Generál Golian?

Hrám postavu Michala Petra, poručíka, ktorý bol pobočníkom generála Viesta. Bol to vlastne v rámci povstania jeden z mála účastníkov, ktorý mal reálne vojenské skúsenosti, na rozdiel od študentov a od ostatných účastníkov týchto bojov, on bol skutočným vojakom.

Ako ste sa na ňu pripravovali?

Bolo mi povedané, že – ak nerátame historické pozadie a množstvo informá-

cií, ktoré o Slovenskom národnom povstaní máme – chlap, moja postava, má byť vizuálne výrazne iný ako ostatní. Teda väčší, vzpriamenejší, pri pohľade z diaľky na skupinu mužov malo byť na prvý pohľad zjavné, že ON je vojak. Takže pre mňa to bola najmä fyzická príprava na túto postavu, musel som pribrať, keďže používame napríklad aj reálne vojenské kabáty, ktoré nie sú naše. (smiech) To bola pre mňa asi najväčšia výzva – pribrať.

A teda okrem pribratia bolo na tejto postave ešte niečo výzvou?

Asi to, že človek, ktorý funguje ako herec, má za tie roky a postavy, ktoré hral, určité nálepky. Pre mňa je teda najväčšou výzvou, aby diváci a diváčky, ktorí uvidia tento film alebo aspoň fotku z neho, aby na chvíľu váhali, že či som to ja. Toto je veľmi veľká výzva, aby Michal Petro, ktorého stvárňuje Juraj Bača, bol naozaj viac Michalom Petrom než Jurajom Bačom.

Aké jedno charakteristické slovo vám napadne pri pojme generál Golian? Konečne!

Konečne sa v rámci našej histórie venuje čas a priestor ľuďom, ako bol generál Golian, ako bol generál Viest, ako bolo celé Slovenské národné povstanie. Mám totiž pocit, že stále je to pre mnohých z nás viac školským učivom ako realitou, že vďaka ľuďom, ktorí sa vtedy rozhodli povstať, sme na celom svete vnímaní ako krajina, ktorá sa vzoprela fašistickému režimu a nebola iba kolaborantom. Pre mňa je to v našej histórii obrovský milník a som veľmi rád, že sa mu teraz ideme venovať.

KONEČNE!

★ MATÚŠ KVIETIK, Doktor

Akú postavu hráte vo filme Generál Golian?

V tomto filme hrám postavu, ktorá sa volá Doktor. Je to kombinácia viacerých významných politických činiteľov a komunistov danej doby. Ale myslím, že

môžem s čistým svedomím prehlásiť, že najviac sme vychádzali z postavy Gustáva Husáka.

Ako ste sa na ňu pripravovali?

Zabrádol som do rozličnej literatúry, mám doma aktuálne tri biografické knihy o Gustávovi Husákovi. Robil som si výskum týkajúci sa doby a pána Husáka mám veľmi podrobne preskúmaného z audiovizuálnych zdrojov, ktoré sa dodnes zachovali. Dovolím si tiež tvrdiť, že som schudol. (smiech)

Ktorá bola pre vás najnáročnejšia scéna?

Na margo komplexnosti vzťahov a toho, čo všetko bolo potrebné zahrnúť v krátkom čase, bola pre mňa najťažšia scéna tá, kde som presviedčal generála Goliana, aby sa ujal velenia v Slovenskom národnom povstaní. To bola bezkonkurenčne najťažšia scéna.

Aké jedno charakteristické slovo vám napadne pri pojme generál Golian? História.

HISTÓRIA

★ MILAN MIKULČÍK, generál Rudolf Viest

Ako ste sa pripravovali na postavu generála Viesta?

Začalo sa to u pána režiséra. Tým, že boli castingy a on o tom veľa rozprával, tak som získal základnú predstavu o tom, kto by asi mohol byť pán generál Viest. Potom som vychádzal z dokumentov, ktoré boli dostupné, najmä na počúvanie. Postupne som to dopĺňal o moju osobnú víziu jeho osobnosti, kde som si pomáhal aj fotografiami, ktoré ostali. Snažil som sa ho vo svojej fantázii akoby trochu zhmotňovať. Ako by sa asi mohol chovať, aký mal humor... Bol to precízny vojak, mal v sebe vojenskú prísnosť, ale aj výraznú ľudskosť. S režisérom sme sa tiež veľa rozprávali o tom, kde by sa tieto jeho črty mohli prejavovať. Dva póly, ktoré boli jeho neoddeliteľnou súčasťou – ľudský aj profesionálny prístup. Navyše, keď sa vrátil na Slovensko, išlo mu o život. On bol vlastne nepriateľom štátu.

Prispôbovali ste postavu aj svoj fyzický vzhľad?

To je úloha Matka Blizniaka a naozaj, keď mi nasadil parochňu, tak sa vo mne prebudil ten impulz. Pozrel som sa do zrkadla a povedal som si, že: „Jeeeee, už sa na neho trochu aj začínam podobáť!“ Ale osobne ma dosť zaujímala jeho choroba, ktorú mal už predtým, ako sem prišiel. A ktorá sa rozvíjala, takže musel neustále bojovať, ako vnútri, tak spoločensky. Toto všetko sme sa snažili vyjadriť v jeho správaní, v dialógoch, reakciách na situácie. To, ako sa držal, ako bojoval, ako bol nespokojný s chaosom, ktorému veril... Ale aj s odvahou, ktorá s povstaním súvisela. Pretože to bol veľmi dôležitý čin.

Ktorá bola pre vás najnáročnejšia scéna?

Všetky scény tu boli výzvou, pretože sú skratkou. Generál Viest by si zaslúžil priester na celý film. Aj o tej skratkovitosti sme sa s pánom režisérom rozprávali – že vo filme je to jedna scéna, ale predchádzali jej 3 mesiace intenzívnych príprav. Aj v dokumentoch som veľa počul o tom, ako improvizoval, ako sa snažil mať veci pod kontrolou. Na jeho bedrách bolo okrem jeho osobného zdravotného stavu veľmi veľa. Svojím spôsobom som sa bál každej scény. Pretože je to na hrane toho, či sa nám podarí vyjadriť myšlienku zrozumiteľne, presne, alebo to bude skreslené.

Aké jedno charakteristické slovo vám napadne pri pojme generál Golian?

Odvaha.

Odvaha a citlivosť odvahy.

ODVAHA

★ ONDŘEJ BRZOBOHATÝ, generál Heliodor Píka

Akú postavu hráte vo filme Generál Golian?

V tomto filme hrám československého, resp. českého generála Heliodora Píku, ktorý bol veľmi výraznou postavou práve pri pražskom povstaní.

Ako ste sa na ňu pripravovali?

Herecké role (ktorých nemám tak veľa, keďže ich až tak nevyhľadávam, nakoľko sa venujem skôr hudbe) si vždy užívam. O to viac, keď už teda

môžem hrať pred kamerou. O Píkovi som si zisťoval, čo som mohol. Veľmi sa mi páči jeho charakter. Bol to človek, ktorý stál rovno, nikdy sa nehrbil. V tom je mi veľmi blízky, hoci jeho osud je tragický. Ale je dobre, že sa aj o takýchto veciach rozpráva.

Ako sa vám opäť hralo s Annou Prášilovou Fialovou?

Som šťastný, že keď som sa už po dlhšej dobe dostal na pľach, že to bolo zase práve s Aničkou. Je to moja filmová femme fatale, sme veľkí priatelia, náš vzťah je skoro akoby až súrodenecký. Hrá sa mi s ňou skvelo, pretože je to výborná herečka, ktorá dokáže veľmi inšpirovať, zároveň počúvať a vnímať. Vždy je to radosť.

Aké jedno charakteristické slovo vám napadne pri pojme generál Golian?

Zodpovednosť.

Myslím si, že to je mimochodom práve asi jedno z najpodstatnejších slov, ktoré sa hodí do dnešnej doby. Pretože mám pocit, že vďaka možno aj blahobytu a vďaka vplyvu rôznych klamstiev, ktorým mnoho ľudí – ktorí nie sú zlí, len možno majú strach – verí a aj podľahne, sa stráca zodpovednosť voči svojmu životu, národu, štátu, v ktorom žijú, a stáva sa z toho akási ľahkomyselnosť. A čo sa týka zodpovednosti, tak tú reprezentoval nielen Píka, ale asi najviac generál Golian.

ZODPOVEDNOST

ZAÚJÍMAVOSTI Z NAKRÚCANIA

- ★ Na filme Generál Golian tvorcovia spolupracovali s historikmi z VHU, múzea SNP a Flossenbug Concentration Camp Memorial.
- ★ Herec Juraj Bača (Michal Petro) natáčal scény v dedinke Veľký Klíž. V horách nad dedinou pôsobil v partizánskej skupine jeho starý otec.
- ★ Zábery z pôrodnice sa nakrúcali v priestoroch školy na Fajnorovom nábreží v Bratislave, ktorú mladý Ján Golian skutočne navštevoval.
- ★ Vo filme nebol použitý ani jeden dronový záber.
- ★ Motív koní je venovaný Jánovi a Jarmile Golianovcom, ktorí kone naozaj milovali. Obaja boli výborní jazdci. Najnáročnejšie jazdecké sekvencie neabsolvoval predstaviteľ generála Goliana Ondrej Hraška. V rýchlych cvalových scénach ho zastúpila profesionálna jazdkyňa a kaskadérka.
- ★ Záverečnú pieseň naspievali v češtine a slovenčine obaja hlavní protagonisti, Ondrej Hraška a Anna Prášilová Fialová. Autorom textu je Stanislav Štepka, do češtiny ho preložil Jiří Suchý.
- ★ Francúzska pieseň, ktorá znie spoza múrov väznice, je slávna Chant des partisans, pieseň francúzskych partizánov. Pre potreby filmu ju naspieval Bretóneec Yann Hervio, ktorého starý otec pôsobil v hnutí odporu.
- ★ Vo filme bolo použitých množstvo reálnych dokumentov. Napríklad noviny Slovák s titulkom o zatknutí oboch generálov sú skutočné, pochádzajú z 5. novembra 1944. Pre potreby filmu bola do nich vložená fotografia oboch hercov.
- ★ Film spojil tri generácie Šepkovcov – v roli farára sa objaví Stanislav Štepka, réžiu a spoluautorstvo scenára mal v rukách Juraj Štepka a **v detských rolách sa predstavia syn Šimon a dcéra Valentína.**
- ★ Vo filme účinkuje viac ako štyridsať hercov v textujúcich rolách.
- ★ Film sa nakrúcal v rovnakom období, v akom v roku 1944 prebiehalo Slovenské národné povstanie – od augusta do októbra.
- ★ Scény, v ktorých generál Golian burcuje vojakov pred vypuknutím povstania, vznikali symbolicky v deň, keď by jeho syn Ivan Golian oslávil 81. narodeniny. Tesne pred klapkou producentka Radka Machalová pripomenula túto symboliku predstaviteľovi generála Ondrejovi Hraškovi. Práve nasledujúca klapka sa napokon objavila vo finálnej verzii filmu.
- ★ Vo filme zaznie okrem slovenčiny a češtiny aj nemčina, ruština, angličtina a francúzština.
- ★ Náročné kaskadérske scény vznikli priamo pred kamerou bez digitálnych úprav v postprodukcii. O kaskadérske sekvencie sa postaral svetovo uznávaný kaskadér Dimo Lipitkovsky, ktorý pracoval na filmoch Titanic, Zachráňte vojaka Ryana či Múmia. Po 23 rokoch sa tak vrátil k tematike 2. svetovej vojny. Posledným filmom, na ktorom spolupracoval a ktorý sa venoval téme 2. svetovej vojny, bol práve film Zachráňte vojaka Ryana, kde režíroval scénu vyodenia v Normandii. Generál Golian je prvým slovenským filmom, na ktorom sa vo svojej bohatej filmografii podieľal.
- ★ Film Generál Golian sa stal vôbec prvou hranou filmovou produkciou, ktorej po obnovení Prezidentského paláca do funkcie sídla hlavy štátu umožnili nakrúcať v jeho autentických priestoroch. Tvorcovia pracovali v pôvodnej kancelárii prezidenta Jozefa Tisa, pri jeho originálnom pracovnom stole, a v Kaplnke sv. Barbory, ktorú pravidelne navštevoval, nakrútili jednu z kľúčových scén filmu. V pozadí dokonca vidno barokový tabernákel, ktorý osobne kaplnke daroval.
- ★ Ženské kostýmy vyrobila značka Nehera, ktorá bola v 40. rokoch obľúbenou česko-slovenskou módnou značkou. Pre potreby filmu ušili vyše 20 modelov kostýmov.
- ★ Všetky klobúky použité vo filme boli špeciálne vyrobené v Sarajeve u klobučníka Janka Hlpku, ktorý je pôvodom Slovák z Vojvodiny.
- ★ Postava Kurta Deffnera, ktorú stvárňuje rakúsky herec Robert Ritter, sa objavila aj v Šepkovom predošlom filme o SNP s názvom Mlčanie.
- ★ Vo filme Mlčanie si zahral aj Ondrej Hraška, a to postavu Jurka. Práve ňou presvedčil režiséra Juraja Šepku, aby mu v novom filme ponúkol hlavnú rolu. Pozorný divák dokonca môže vo filme Generál Golian zbadáť v jednej zo scén plagát k filmu Mlčanie, kde vidno Ondreja Hrašku v spomínanej postave.

PRODUCENTI

★ BRIGHT SIGHT PICTURES

Bright Sight Pictures je nezávislá slovenská produkčná spoločnosť zameraná na hrané filmy, televíznu tvorbu a medzinárodné koprodukcie. Vo svojom portfóliu má romantickú komédiu *Láska hory prenáša*, televízny seriál *Malá veľká liga*, dokumentárny film *Pokiaľ ja žijem* a historickú drámu *Slúžka*, ktorá získala 13 nominácií na ceny Slnko v sieti, nomináciu na Českého leva a bola uvedená na prestížnych medzinárodných festivaloch vrátane Tallinn Black Nights, Göteborg Film Festival, BFI Flare London či Santa Barbara International Film Festival. Spoločnosť zároveň patrí medzi priekopníkov ekologicky udržateľnej filmovej produkcie na Slovensku ako ambasádor iniciatívy Green Screen Europe. *Generál Golian* je jej štvrtým celovečerným filmom.

www.brightsight.sk

★ BONA IDEA

Bona Idea je filmová produkčná spoločnosť zameraná predovšetkým na tvorbu autorských projektov režiséra Juraja Štepku. Produkčne je podpísaná pod filmami *Pošta pani Kolníkovej*, *Kronika komika a...* a *já Katarína Kolníková*. Multimediálny projekt *Road show Moje povstanie* má za sebou päťročný cyklus besied na stredných školách, ktoré sa venujú dejinám SNP, problematike extrémizmu a holokaustu. Film *Mlčanie*, venovaný partizánovi Vladovi Strmeňovi, sa stal trvalou súčasťou expozície Múzea SNP v Banskej Bystrici.

Spoločnosť je produkčne podpísaná aj pod ôsmimi divadelnými záznamami a venuje sa tiež reklamnej a agentúrnej činnosti v oblasti komunikácie a reklamy.

★ CINETECH

CINETECH s. r. o. je etablovaným partnerom v slovenskom audiovizuálnom priemysle, ktorý spája technické zázemie s vášňou pre kinematografiu. Je popredný poskytovateľ rentalových služieb, pričom filmovým štábom dodáva kompletnú techniku a služby pri realizácii filmových projektov. Ako hrdý koproducent lokálnych filmových diel spoločnosť aktívne podporuje vznik domácej tvorby a pomáha prinášať silné príbehy na filmové plátna. Medzi produkcie posledných rokov patria napr. filmy *Nepela*, *Otec*, *Mysi* patria do neba, *Dream Team*, *Vojna policajtov*, *Pod parou*, *Ideme na teambuilding* a iné.

www.cinotech.sk

DISTRIBÚTOR

★ CINEMART SK

Filmová distribučná spoločnosť **CinemArt SK s.r.o.** v Slovenskej republike zastupuje americké štúdiá Universal, Paramount Skydance, Disney, Marvel Studios a Searchlight Pictures. Každoročne CinemArt uvádza do slovenských kín viac ako päťdesiat filmových titulov – od filmových blockbustrov, ako sú napríklad *Top Gun*, *Avatar: Cesta vody*, *Čierny panter: Navždy Wakanda*, *Thor*, *Oppenheimer*, *Odysea po divákmi* a kritikou oceňované filmy ako *Krajina nomádov*, *Keď prehovorila*, *Duchovia Innisherinu* a mnoho iných.

Popri filmoch amerických štúdií prináša CinemArt divákovi tiež filmy európskej nezávislej produkcie ako napríklad *Umenie ješť a milovať*, *Celý život*, *Mavka* a mnoho iných.

CinemArt je tiež rešpektovaným distribútorom českých a slovenských filmov, partnerom uznávaných filmových producentov aj začínajúcich filmárov. Medzi úspešne uvedené filmy, ktoré distribuoval, patria komédie *Po čom muži túžia*, *Ženy v behu* a filmovými kritikmi ocenené drámy *Jan Palach* alebo *Šarlatán*. Ďalšími česko-slovenskými titulmi sú napríklad *Bratia* (Český lev za najlepší film), *Michael Kocáb – rocker versus politik*, *Ostrov* a mnohé iné.

Okrem filmovej distribúcie sa CinemArt venuje aj koprodukcii vybraných českých a slovenských filmov. Prvým koprodukčným titulom CinemArtu bol oscarový snímok *Kolja*. Nasledoval divácky úspešný film *Samotáři*. V roli producenta či koproducenta sa CinemArt predstavil napríklad pri filmoch *Otcova volga*, *Bezva ženská na krku*, *Šarlatán* alebo vo filme *Sviňa*. Koprodukoval aj mimoriadne úspešnú akčnú čiernu komédiu *Invalid*, historickú drámu *Bratia*, akčný thriller *Vojna policajtov*, divácky mimoriadne úspešné filmy *MIKI* a *ČERNÁK* alebo posledný film Rudolfa Biermanna *Pod parou*.

www.cinemart.sk

FILM GENERÁL GOLIAN

KONTAKT PRE MÉDIÁ: Perla Žinčíková

0908 129 040

perla@makovienka.sk

